

CYFARFOD	Pwyllgor Craffu
DYDDIAD	26/05/16
TEITL	Polisi Cludiant - Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant
PWRPAS	Craffu'r adroddiad a pholisi o dan sylw o ran y drefn ariannu cludiant a'r draws yr Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant
AWDUR	Ceryl Teleri Davies
AELOD CABINET	Y Cynghorydd Gareth Roberts

1. Pwrpas yr Adroddiad

Mae Cyngor Gwynedd wedi adnabod yr angen i osod polisi a threfniadau cludiant newydd i'r Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant oherwydd:

- Yr angen i ymateb i'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 sydd yn gosod dyletswydd arnom ni fel Cyngor i hybu llesiant ein dinasyddion er mwyn hybu a chefnogi annibyniaeth.
- Awydd lleol yr Adran i hybu ymarfer gwaith cymdeithasol sydd yn canolbwyntio a'r ddatblygu sgiliau ac annibyniaeth ein defnyddwyr gwasanaeth.

2. Cyflwyniad

Yn sgil newid yn y ddeddfwriaeth a'r hinsawdd ariannol, bydd angen mabwysiadu polisi cludiant teg a chynaliadwy, Yn amlwg, gall newidiadau gael effaith mewn rhyw fodd neu gilydd ar ddefnyddwyr gwasanaethau ac felly bydd ymgysylltu gyda rhanddeiliad yn rhan allweddol (yn cynnwys defnyddwyr gwasanaeth a'u teuluoedd) o fabwysiadu a gweithredu'r polisi.

Tra bod y rhaglen arbedion sydd wedi ei mabwysiadu gan y Cyngor yn nodi'r angen i ganfod arbedion o'r gyllideb cludiant, prif bwrpas y newidiadau fydd canolbwyntio ar newid ein diwylliant i gyd fynd gyda'r egwyddorion craidd yn y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (2014) Cymru. Mae angen felly gosod meddylfryd ac egwyddorion cadarn i'r dyfodol sydd yn cael ei arwain gan:

- Llesiant ein defnyddwyr gwasanaeth;
- Cyflawni canlyniadau positif i ddefnyddwyr a'u teuluoedd;
- Ymarfer proffesiynol gwrth risg;
- Hybu'r defnydd o adnoddau oddifewn ein cymunedau a'r adnoddau sydd ar gael i deuluoedd.

Nod y rhaglen waith felly yw gosod trefn newydd i Wynedd drwy:

- Ddatblygu polisi cludiant newydd i'r Adran Oedolion, Iechyd a Llesiant;
- Ddatblygu canllawiau ymarfer a chynnwys yr elfen cludiant fel rhan o'r ffurflenni asesu'r Adran;
- Gosod cynsail clir nad yw pellter i wasanaeth o reidrwydd yn gosod 'angen cludiant';
- Adolygu'r sefyllfa bresennol o ran y gyllideb sydd yn cael ei wario a'r costau/pecynnau trafniadaeth a'r draws yr Adran;
- Sicrhau ac atal dyblygiad o ran taliad am gludiant, er enghraifft, bod defnyddwyr gwasanaeth yn derbyn lwfans 'motability' a thaliad llawn gan y Cyngor am gostau cludiant;
- Gosod trefn cludiant gydag ein darparwyr o ran eu contract/rôl fel darparwyr;
- Adnabod dulliau ac ymarfer da o ran hyrwyddo annibyniaeth ein defnyddwyr gwasanaeth o ran materion cludiant;
- Sefydlu gweledigaeth gymesur glir o ran cludiant ar gyfer y dyfodol.

Byddwn yn ymgynghori gyda'r Uned Cludiant Corfforaethol wrth ystyried yr holl opsiynau posib sydd a'r gael er mwyn sicrhau datblygiad darpariaeth cludiant e.e. capasiti sbâr cerbydau fflyd y Gwasanaeth i gyflawni'r cludiant angenrheidiol yn sgil ail asesu pecynnau.

3. Ystyriaethau Perthnasol

Nid yw gosod trefniadau tebyg mewn siroedd eraill wedi creu anawsterau o ran mynychu gwasanaethau, yn hytrach mae newidiadau wedi cynnig mwy o hyblygrwydd i ddefnyddwyr gwasanaeth a'u teuluoedd.

Mae nifer o esiamplau cadarnhaol ble roedd defnyddwyr gwasanaeth wedi darganfod ymateb oddifewn i'w teuluoedd a'u cymunedau o ran cludiant. Yn ogystal, gwelir achosion ble roedd esiamplau o ddefnyddio lwfans 'mobility' o ran cyllido cludiant.

4. Rhesymau dros argymell y penderfyniad

Mae angen sicrhau fod y gwasanaethau a ddarperir yn cyfarch anghenion ein defnyddwyr yn unol â'i hasesiad anghenion. Mae'n amserol nawr yn sgil newidiadau cenedlaethol a lleol, yn benodol o ran egwyddorion Ffordd Gwynedd a'r ffocws a'r alluogi, hybu llesiant ac annibyniaeth a chyfarch anghenion gofal a chefnogaeth mewn dull grymusol.

Proffil Gwynedd: Ein gwariant

Y gost yn 2015/16 o wir wariant cludiant ar gyfer yr Adran oedd **£531,164** Amlinellir isod dadansoddiad o'r ffigyrau yma ar gyllideb ar gyfer 2016/17:

Grŵp Gwasanaeth	Adran Oedolion, lechydd a Llesiant Taccis	Darparu Mewnol			CYFANSWM
		Fflyd	Taccis	Cyfanswm	
Pobl Hŷn	126,657	110,237	47	110,284	£236,940
Anabledd Corfforol	0			0	0
Anabledd Dysgu lechydd Meddwl	69,397	96,843	126,663	223,506	£292,903
Tai	1,321			0	1,321
CYFANSWM	£197,375	£207,079	£126,710	£333,790	£531,164

Cyllideb 2016/17

Grŵp Gwasanaeth	Adran Oedolion, lechydd a Llesiant Taccis	Darparu Mewnol			CYFANSWM
		Fflyd	Taccis	Cyfanswm	
Pobl Hŷn	132,410	106,100	90	106,190	£238,600
Anabledd Corfforol	0			0	0
Anabledd Dysgu lechydd Meddwl	72,577	86,190	93,260	179,450	£252,027
Tai	550			0	£550
	1,550			0	£1,550
CYFANSWM	£207,087	£192,290	£93,350	£285,640	492,727

5. Camau nesaf

Mae tri opsiwn posib i'w ystyried:

1. Penderfynu peidio â newid ein trefniadau. Ond byddai oblygiadau ariannol a diwylliannol o ran peidio newid ein hymarfer yn y maes yma.
2. Mabwysiadu'r polisi newydd ac ail adolygu pecynnau gofal yn benodol a'r sail y polisi cludiant newydd.
3. Mabwysiadu'r polisi newydd a'r sail pecynnau newydd, ailasesiadau ac adolygiadau blynyddol o becynnau yn hytrach na chynnal adolygiad penodol ar faterion cludiant.

Yn ysbryd y ddeddfwriaeth newydd ac yng nghyd-destun y sefyllfa ariannol a wynebwr gan y Cyngor, nid yw Opsiwn1 yn realistig nag yn gynaliadwy. Bydd rhaid addasu a newid mewn rhyw fodd neu gilydd.

Mae'r Adran yn ffafrio opsiwn 3 gan ei fod yn cyd-fynd gydag egwyddorion y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 drwy adeiladu ar gryfderau unigolyn, edrych ac adeiladu a'r gryfderau cymunedol.

Gydag opsiwn 3, byddai'r ffocws ar y pecyn yn ei gyfanrwydd yn hytrach na chynnal adolygiad cludiant penodol. Ystyrir y byddai Opsiwn 2 yn gofyn i'r Adran adnabod adnodd penodol ychwanegol er mwyn gwireddu'r dasg yma, ac o bosibl yn codi pryderon diangen i ddefnyddwyr a'u teuluoedd.

Yn amlwg, y bwriad cyn mabwysiadau polisi newydd a'i weithredu, byddai angen ymgysylltu gyda rhanddeiliad penodol, yn cynnwys defnyddwyr gwasanaeth a'u teuluoedd. Rhaid derbyn na fyddai mabwysiadu newidiadau o reidrwydd yn hawdd, a byddai angen sicrhau trefn glir o ran ymgysylltu er mwyn esbonio a gwireddu'r newidiadau yma gan sicrhau dealltwriaeth ein defnyddwyr gwasanaeth a'u teuluoedd, staff, darparwyr mewnol ac allanol.

Bydd sylwadau'r Pwyllgor Craffu yn Gymorth i'r Aelod Cabinet wrth ystyried cynnwys y polisi drafft ar gyfer ymgysylltu. Yn ogystal, mae trafodaethau eisoes wedi cychwyn gyda'r Swyddog Cludiant penodol ar gyfer cynllunio gwybodaeth yn amlinellu amrywiaeth o gludiant a'r gael yn lleol.

6. Atodiadau

Atodiad 1: Polisi Cludiant Drafft